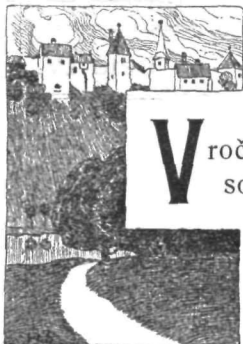

Žabe so jih pojedle.

Spisal Jožef Krvan.

Vroči, jako vroči dnevi so bili v mesecu malem srpanu, da so kar vrane zijale. V vaški šoli, ki je bila natlačeno polna učeče se mladine in stala na kraju, da jo je solnce ravno ves dan ogrevalo, je bilo tako vroče, da je moral gospod učitelj vsak dan dvakrat poškopiti šolska tla z mrzlo vodo, kar pa menda ni dosti pomagalo, zakaj mladi svet se je še vedno potil kakor bi bil v peči. Ali smemo torej zameriti dobrinski mladini, če je pri takih razmerah komaj čakala tistega srečnega dneva, ko se zaključi šola in se prično počitnice? Mislim, da ne.

Nihče se pa ni menda sklepa šole bolj veselil kakor Kobalnikov Peter, gozdarjev starejši sin, ki je hodil že v četrti razred in se jako dobro učil. V svoji pratiki, ki so mu jo stric Andrej podarili, je imel dan, ko se zapro šolska vrata, debelo podčrtan z višnjevim svinčnikom; ko ga je sosed, radovedni Janezek, povprašal, kaj to pomeni, je raztegnil Peter usta v zadovoljen smehlaj in rekel samo besedo: „Štruklji“. Janezek je takoj uganil, da mu bodo mati na ta dan skuhali štrukljev. Oh, kako je srečen Peter, da ima tako imovite starše, ki mu lahko skuhajo tako dobro jed kakor so štruklji!

Pa kako je Peter rad jedel štruklje! Že samo besedo je znal tako sladko izgovoriti, da so se Janezku kar sline pocedile. Njegova mati so seveda dobro vedeli, kaj njihov sin rad je, zato so mu že v začetku šole rekli: „Peter, če se boš letos tako pridno učil kakor lani, pa ti bom na koncu šolskega leta skuhala štrukljev, ki jih imaš tako rad.“

No, in ker se ni Peter letos nič slabše učil kakor lani, mu štruklji ne odidejo. Aj, to se jih bo letos najedel!

Janezku se je kar milo storilo, da njegova mati ne poznajo te hvalevredne navade kakor Petrova, da bi pristavili enkrat tudi štruklje k ognju, ne pa samo kislega zelja ali pa repe, ki ju je že sit do grla. Silno se je razžalostil. Peter je pa imel usmiljeno srce in dobro oko. Ko je videl Janezka tako žalostnega, je uganil, kaj teži njegovo srce, in mu je rekel: „Nič ne maraj, Janezek, nekaj štrukljev ti ne odide, bom že jaz skrbel za to.“

Jej, kako je bil Janezek vesel, ko je to slišal; kar poskočil bi bil od veselja, če bi ne bil ravno gospod učitelj vstopil v sobo, tako je pa le samo Petra hvaležno pogledal.

Od tega dneva naprej sta pa oba skupno štela dneve in se veselila dobrih štrukljev iz ogrete ali pa kisle smetane, kakršne že bodo hoteli napraviti Petrova mati.

Dolgo zaželeni in težko pričakovani dan je prišel. V šoli so se zbrali praznično oblečeni dečki in deklice, in ko so jim razdelili izpričevala, so stopali počasi za šolsko zastavo proti farni cerkvi, zahvalit se Bogu za prejete nauke. Kako žarijo Petru in Janezu oči od veselja! Pa saj sta tudi lahko vesela, ko imata v žepu dobro izpričevalo in vesta, da pri gozdarjevih že kopotljajo v železnem loncu dobri štruklji, da vrela voda kar privzdiguje medeno pokrivačo. Janezek ne misli danes na nič drugega kakor na štruklje, zakaj vedno zabičuje Petru: „Da ne pozabiš priti na vrt s štruklji!“ In ko mu Peter zatrjuje, da je lahko brez skrbi, da ne bo pozabil, je zadovoljen sicer za nekaj časa, a kmalu začne zopet iznova: „Pa gotovo moraš priti, pri čebelnjaku te čakam!“

Med tem so prišli do cerkve, orgle zabuče, in služba božja se prične. — Starši so bili z izpričevalom, ki ga je prinesel Peter domov, jako zadovoljni. „No, sedaj pa le hitro sleci to obleko, da je ne pomažeš“, so rekli mati, „pa pojdi po Vilčka, da bomo danes prej južinali; pri Krušičevih je.“

„Oh, naj bom danes v tej obleki“, prosi Peter, „saj je ne bom nič pomazal in k stricu vendar ne morem iti v delavni opravi.“

„Slušaj, Peter, in se preobleci, boš videl, da boš nesrečen. Kadar me nisi slušal, je vselej bilo tako.“ A Peter še dalje prosi: „Samo danes me pustite, ko smo dobili izpričevala, saj se ne bo obleki nič zgodilo. Boste videli, da ne.“ — „Stori, kar hočeš, samo glej, da se ne boš kesal“, pravijo mati, ko so se že naveličali prosjačenja. Za trenutek ni vedel Peter, kaj bi napravil, ali bi naj slušal mater — kakor je vselej storil — ali ne. Misлил je že iti v sobo, da bi se preoblekel, ali pogled na lepo in novo obleko ga odvrne od tega sklepa. „E, kaj“, si misli, „saj se mi ne more nič zgoditi; mati so se že omečili, drugače bi pa ne rekli, da naj storim, kar hočem.“ In zletel je urnih nog k sosedovim po brata.

Vilček je bil precej mlajši od brata Petra, pa živ in poreden. Doma pri starših ga kar nič ni trpelo, ampak potikal se je rajši okrog. Po ves dan se je igral s svojim vrstnikom, sosedovim Matevškom, ki je bil tudi tak paglavček kakor Vilček. Pa če bi se že igrala dostojno kakor pridni otroci, bi jima nihče ne zameril, ali onadva tega nista poznala. Kakor dva jesiharja sta kričala in se podila okrog Krušičeve hiše, da so goske jezno iztezale dolge vratove in ju zmerjale z glasnim: „Guj, guj!“

Največ zabave sta pa vedno našla pri gnojnici zraven hleva. Dasiravno so jima Matevškova mati ostro prepovedali hoditi okolo gnojnice, ker so se bali, da bi kateri ne padel noter — zakaj luža je bila že toliko globoka, da bi se je tak majhen poniglavček do dobrega lahko napil — sta vendar

komaj čakala, da so mati odšli na polje in sta lahko šla tja k „jezeru“, kakor sta imenovala to mlako. Tam sta nekaj časa metala kamenje na uboge žabe, ki so pa bile k sreči že toliko pametne, da so se pravočasno skrile pod vodo. Le časih je katera pogledala, če ne bodo Krušičeva mati že skoraj prišli domov in nagnali potepuha. Ko sta se naveličala nadlegovati žabe, sta spuščala papirnate barke ali sta pa zavihala hlače in brodila po vodi. Danes sta se pa izmislila nekaj posebnega. Že večkrat sta premišljala, kako bi se neki dalo priti na sredo luže. Tam na sredi, tam bi bilo prijetno! Prebresti se tako daleč ne more, za to je prevelika voda, čolna pa tudi nimata. Da bi ga pa začela delati, kakor je menil Matevžek, se pa ne izplača. Rada, jako rada bi pa prišla na sredo, da bi videla tiste zelene krote, ki zvečer ženó glasni svoj „rega-rega, krajc-krajc, pük-pük in pub-pub“, da se čuje do gozdarjevih in menda še dlje. Danes sta pa bila hvala Bogu tako srečna, da sta našla pravo. Ko sta šla mimo skednja proti luži, zapazi Vilček veliko desko, ki je bila prislonjena na steno.

„Hej, Matevžek“, zakliče veselo in skoči k deski, „to desko položiva čez „jezero“, pa imava most!“ In prišla sta desko vsak na enem koncu in jo nesla — ali bolje rečeno: vlekla — proti luži. Nekaterikrat sta se morala oddahnuti mlada junaka, preden sta prinesla desko k luži in jo položila čez, ali šlo je pa vendar. Komaj sta izgotovila to važno delo, se pa prikaže na nesrečo brat Vilčkov — menda ga je pes na repu prinesel — se vstopi oblastno pred brata in mu veli, takoj iti z njim domov. Sedaj domov, ko se bo šele pričelo pravo igranje? Ne, tako neumen pa ni Vilček. Kakor bi trenil, skoči na stran in leti, kar more, čez desko na ono stran. Ko vidi Matevžek, da Vilček beži, se spusti še on v beg, Peter pa plane za Vilčkom po istem poti — ali, oj, nesreče! Komaj je prišel do srede deske, se mu spodrsne — en krik, in ležal je v smrdljivi gnojnici, ki je pri padcu visoko pljusnila. Ko sliši Vilček, da je nekaj v vodo štrbunknilo, pogleda hitro nazaj in vidi brata, kako se premetava v luži.

„Jejhata, utonil je“, zavpije na vse grlo in leti proti domu, kar ga le morejo nesti šestletne nožice . . .

Med tem se je pa Peter vendarle srečno izkobacal iz gnojnice in s strahom ogledoval obleko, od katere je kapljala smrdljiva voda. Oh, zakaj ni slušal matere in se preoblekel?! Kaj bodo sedaj doma rekli? „Kar bo, pa bo“, si misli in se napoti proti domu. Pri vsakem koraku brizgne voda iz črevljev z glasnim „švajc-švajc“, da mu še tesneje prihaja pri srcu.

Ko je Peter prišel domov, je bilo prvo delo, da se je moral skopati in potem preobleči. Kmalu nato so Petrova mati prišli ven in rekli Vilčku, ki je moral klečati zaradi potepanja za kuhinjskimi vrati: „Zapomni si dobro, da kdor ne uboga, ga tepe nadloga. To se je danes pri Petru pokazalo. Če bi se bil preoblekel, kakor sem mu velela, bi bilo sedaj vse dobro, tako je pa morala šiba peti.“ Pol ure je moral potem ubogi Peter še klečati in se pokoriti za neubogljivost. Ves čas ga je pa najbolj mučila misel, kaj bo s štruklji: če jih bo dobil ali ne. — Ko je prebil kazen, je bilo prvo, da je letel v kuhinjo. „Kje so štruklji?“ vpraša deklo, ki je

pomivala posodo. „Štrukljev pa ni več“, se mu reži hudobno v obraz in kaže na prazno skledo. „Krušičeve žabe so vse pojedle, samo močnik so ti pustile, tu ga imaš.“ In nesrečni Peter se je moral zadovoljiti z močnikom, ki mu seveda ni šel tako v slast kakor družini sladki štruklji. Na boljšem je pa vendar bil kakor Janezek, ki je na vrtu zaman čakal na dobre štruklje iz kisle ali pa ogrete smetane, kakršne so že naredili Petrova mati.

Prvi dimnikar.

Spisal *Kompoljski*.

Bilo je neke lepe nedelje popoldne v začetku jeseni. Solnce je sijalo še precej gorko, dasi je izgubilo mnogo na svoji letni toploti. — Ljudje so bili odšli od desete maše že večinoma domov. Le tisti, ki so bili iz prav oddaljenih vasi, so ostali še pri farji ter so čakali popoldanske službe božje. Ti so pa posedli okrog cerkve ali pa na bližnje vrtno ograje ter ondi zaužili borno kosilce, ki ga je prinesel vsakdo s seboj. Le malokateri se je šel okrepčat v gostilnico, zakaj za denar je v naših krajih težka kakor malokje.

Dečki smo šli navadno ta čas pred farovški skedenj. Ob lepem vremenu smo imeli ondi dobro senco, ob deževju pa streho. Pred farovškim skednjem je bil tudi velik, vedno lepo snažen prostor. Ta prostor nam je dobro služil. Po kosilu smo se igrali na njem vsakovrstne nedolžne igre. — Tako smo prebili čas od enajstih do ene, kar nas je ostajalo pri nauku.

Tudi tiste nedelje smo sedeli ondi kakor po navadi. Prišli smo bili ravnokar iz cerkve. Naši želodčki pa niso hoteli čakati, da bi zazvonilo poldne. Zato smo takoj posegli v žepe in pričeli otepati vsak svoj kos kruha. Nekateri so prigrizovali h kruhu kako sadje, a največ nas je jedlo suhi kruh.

Pri jedi, veste, da se ne govori. Zato smo tudi mi večinoma molčali, in sicer ne zato, da bi nam ne ušla kaka drobtinica v dušnik, ampak zato, ker smo bili lačni. To tišino pa pretrga Kodrov Jakec, ki je bil obrnjen ravno proti župnišču.

„Gori!“

Prestrašeni se ozremo in vidimo, da gori iz farovškega dimnika. In vsi ponovimo za Kodrovim Jakcem: „Gori!“

„Gori, gori, gori!“

Ta klic se je po bliskovo raznesel po vsi vasi. Ljudje so tekali zbegani naokrog in ponavljali: „Gori, gori!“ V zvoniku je pričelo biti plat zvona, in kmalu je bilo vse črno ljudi okrog župnišča. — Dobili so dolge lestve, ki so segale prav do strehe enonadstropnega poslopja. Po lestvah so plezali na streho k dimniku, iz katerega je švigal velik plamen. Nekateri so prinesli polne škafe vode, ki jih pa niso mogli spraviti k dimniku. Do